

De mindste tjener mest

■ Danske landbrugsbedrifter bliver større og større. Nye opgørelser viser imidlertid, at indtjeningen er bedst på små og mellemstore gårde.

LARS ATTRUP

lars.attrup@jpk.dk

De seneste årtier er antallet af meget store landbrugsbedrifter vokset eksplosivt i Danmark. Indtjeningen er imidlertid ikke fulgt med i vejret. Nye opgørelser fra landbrugsens egne økonomer viser, at landmænd på små og mellemstore bedrifter i gennemsnit tjener langt flere penge end landmændene på de største bedrifter.

Dette gælder for både kvægbedrifter, planteavlbedrifter og svinebedrifter med smågrise og slagtesvin. Den primære årsag er, at de største bedrifter har betalt en meget høj pris for at blive store. De har købt landbrugsjord og bygget stalde, da priserne toppede lige inden finanskrisen. Samtidig har landmændene på de største bedrifter også lidt de største tab på finansielle forretninger – herunder valutalån og fastrenteswaps.

For lidt fokus på driften

»Landmændene på en del af de store bedrifter har haft så travlt med at ekspandere i både ind- og udland, at de har tabt fokus på den daglige drift. De har købt og bygget og udvidet i et højt tempo, og mange af dem har samtidig engageret sig i valutalån og andre finansielle forretninger, som nu medfører tab,« vurderer cheffkonsulent Palle Høj fra rådgivningscentret Heden & Fjorden.

Han tilføjer, at landmændene på mange små og mellemstore bedrifter har været mere forsigtige.

»De sagde eksempelvis nej tak til at købe landbrugsjord, da prisen toppede omkring 300.000 kr. pr. hektar. De har

På de store brug har landmanden fået en ny rolle som virksomhedsleder, og det er ikke alle, som har kunnet honorere de nye krav.

Arkivfoto: Carsten Ingemann

Landmændene på en del af de store bedrifter har haft så travlt med at ekspandere i både ind- og udland, at de har tabt fokus på den daglige drift.

Palle Høj

cheffkonsulent rådgivningscentret Heden & Fjorden

De største tjener mindst Tal i kr.

Kvægbedrifter	Driftsresultat	Resultat pr. ko
0 - 80 køer	136.000	2.060
80 - 160 køer	-60.000	-491
160 - 240 køer	-232.000	-1.208
240 - 320 køer	-520.000	-1.897
Over 320 køer	-1.437.000	-3.229

Planteavlbedrifter Resultat pr. hektar

Under 100 hektar	69.000	931
100 - 200 hektar	166.000	1.193
200 - 300 hektar	256.000	1.108
300 - 400 hektar	484.000	1.408
Over 400 hektar	218.000	449

Integreret svineproduktion Resultat pr. dyreenhed

(både smågrise og slagtesvin)		
Gruppe 4 (de mindste)	148.000	1.451
Gruppe 3	360.000	1.572
Gruppe 2	367.000	941
Gruppe 1 (de største)	-224.000	-346

JP-grafik: RK Kilde: Videncenteret for Landbrug

koncentreret sig om at passe deres landbrug og har generelt været mere snusfornuftige,« vurderer Palle Høj.

Kvæles i gæld

Videncenteret for Landbrug har netop offentliggjort analyser af økonomien i landbrugets forskellige driftsgrene. Analyserne viser, at mange af de største landbrugsbedrifter har en svag indtjening, fordi de er ved at blive kvalt af en meget stor gæld.

For de største kvæg-, plante- og svinebedrifter gælder, at de i gennemsnit leverer udmærkede resultater af den primære drift. Disse resultater ødelægges imidlertid fuldstændig af bedrifternes store gæld og tilsvarende høje renteudgifter. Dette til trods for, at renten de seneste år har været historisk lav.

Det fremgår af analyserne, at de største bedrifter også leverer de svageste resultater når disse opgøres pr. hektar, pr. ko eller pr. gris. Dette gælder i særligt udpræget grad

for de største kvægbedrifter, der i gennemsnit har haft et underskud på 1,5 mio. kr. Det svarer til, at hver ko i stalden hos de største producenter har medført et underskud på 3.229 kr. De små kvægbedrifter har haft et overskud på 2.060 kr. pr. ko.

Nye krav til landmanden

»De største kvægbedrifter har haft større tab på finansielle kontrakter (bl.a. valutalån og renteswaps, red.) og betaler samtidig en højere rente på deres gæld,« forklarer cheffkonsulent Susanne Clausen, Videncenteret for Landbrug. De største bedrifter betaler en højere rente, fordi deres soliditet (egenkapitalens andel af balancen) blot er 8 pct. De mindste bedrifter har en gennemsnitlig soliditet på 45 pct. og kan derfor låne penge til en lave rente.

»Nogle af de store bedrifter er vokset utroligt hurtigt og har nået en størrelse, hvor ejeren skifter funktion fra at være landmand til at være

virksomhedsleder. Det stiller nye krav, som nogle er dygtige til at honorere, mens andre tydeligvis har problemer,« vurderer Susanne Clausen.

Fremtidssikret

Hans Peter Bay, direktør på Videncenteret for Landbrug, påpeger, at de største kvægbedrifter i gennemsnit realiserede et tab på 957.000 kr. på finansielle forretninger i 2010.

»Det er store beløb. Der har nok været en tendens til, at de største bedrifter har været mest offensive på dette område og dermed må tage de største tab. En række af de store besætninger ekspanderede desuden voldsomt i perioden frem mod 2008, da priserne på landbrugsjord, mælkekvote og byggeri var meget høje. De står derfor tilbage med en meget stor gæld, som belaster indtjeningen, men omvendt betyder, at de har et fremtidssikret produktionsapparat,« siger Hans Peter Bay.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.